

Asian pitkä käsittelyaika Helsingin hallinto-oikeudessa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 9.3.2023 osoittamassaan kantelussa arvostellut Helsingin hallinto-oikeuteen tehdyn virkanimitysasiasa koskevan valituksensa yli kahden vuoden käsittelyaikaa sekä asian käsittelyajasta annettua virheellistä arviota. Kantelija oli tehnyt valituksen hallinto-oikeuteen 21.1.2021, eikä valitukseen ollut vielä kantelun tekoajankohtaan mennessä tullut päätöstä. Kantelija oli tiedustellut hallinto-oikeudelta elokuussa 2022 asian käsittelyaikataulua, ja hän oli saanut arvion, että päätös annetaan vuoden loppuun mennessä.

SELVITYS

Helsingin hallinto-oikeus on antanut selvityksen 26.6.2023. Jäljennös selvityksestä toimitetaan kantelijalle tämän päätöksen liitteenä.

RATKAISU

Helsingin hallinto-oikeuden selvitys

Helsingin hallinto-oikeus toteaa selvityksessään, että valitus on saapunut hallinto-oikeuteen 21.1.2021. Valituksen lakisääteiseen kuulemiskierrokseen on kuulunut viranomaisen lausunto, nimitettyjen henkilöiden selitykset ja valittajan vastaselitys. Asianosaisten suuren määrän vuoksi lakisääteinen kuulemiskierros on päättynyt vasta 28.7.2021.

Kuulemiskierrosten valmistumisen jälkeen juttu on hallinto-oikeuden henkilöstön vaihtumisen ja esittelijäjäsenien työtilanteen vuoksi jouduttu siirtämään osastolla esittelijäjäseneltä toiselle. Viimeisimpien siirtojen pyrkimyksenä on ollut saada asia istuntoon nopeammin. Juttu on ollut neljän eri esittelijäjäsenen nimissä, joista viimeisimmälle se on siirretty lokakuussa 2022. Päätösesitys asiassa on jätetty tarkastettavaksi ensimmäisen kerran 3.2.2023. Asiassa on esteellisyyttä koskevan valitusperusteen vuoksi vielä pyydetty lisäselvitystä viranomaiselta. Hallinto-oikeuden päätös on annettu 19.5.2023.

Hallinto-oikeuden selvityksen mukaan virkanimitysasioiden keskimääräinen käsittelyaika on ollut 18,2 kuukautta. Tämän jutun kohdalla keskimääräinen käsittelyaika on selvityksen mukaan ylittynyt, ja osapuolille annettu arvio käsittelyajasta on osoittautunut vääräksi kuultavien määrän ja lisäselvityksen tarpeen lisäksi myös osaston ja koko hallinto-oikeuden yleisen työtilanteen vuoksi. Selvityksessä todetaan, että jo pitkään jatkunut hallinto-oikeuden määräaikaisten virkasuhteiden suuri määrä on väistämättä johtanut henkilöstön runsaaseen vaihtuvuuteen. Tuomioistuimilla tulisi olla riittävä perusrahoitus vakinaisiin virkoihin, jotta vaihtuvuutta saataisiin vähennettyä.

Nimitysasioita koskevat valitukset on säädetty hallinto-oikeudessa kiireellisenä käsiteltäviksi. Selvityksessä todetaan, että tällä hetkellä selvästi suurin osa hallinto-oikeudessa käsiteltävistä asioista on säädetty kiireellisenä käsiteltäviksi, eikä kiireellisyyttä pystytä tämän vuoksi käytännössä toteuttamaan muissa kuin harvoissa asiaryhmissä, kuten esimerkiksi tahdosta riippumattonta hoitoa koskevissa asioissa. Hallinto-oikeus on selvityksensä mukaan kuitenkin koko ajan työprosessejaan kehittämällä, perehdytyksellä sekä henkilöstöään kouluttamalla pyrkinyt lyhyempiin käsittelyaikoihin, mutta käsittelyaikojen lyhentäminen vaatii aikaisemmat ruuhkat huomiioon ottaen aikaa.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Valtion virkamieslain 55 §:n 1 momentin mukaan virkaan ja virkasuhteeseen nimittämistä koskeva asia on käsiteltävä hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 55 §:n mukaan hallintotuomioistuimen on pyynnöstä ilmoitettava arvio asian käsittelyajasta.

Tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian käsittelyajan kohtuullisuutta arvioitaessa suoritetaan kokonaisharkinta, jossa otetaan huomioon ainakin asian laatu ja laajuus, hakijan tai valittajan oma ja myös muiden asianosaisten toiminta sekä tuomioistuimen menettely ja toiminta.

Pidän kyseessä olevan asian noin kahden vuoden ja neljän kuukauden eli yhteensä noin 28 kuukauden kokonaiskäsittelyaikaa pitkänä erityisesti ottaen huomioon näille asioille laissa säädetyn kiireellisen käsittelyn vaatimuksen. Kun lisäksi otetaan huomioon virkanimitysasioiden toteutuneet keskimääräiset käsittelyajat hallinto-oikeudessa, jotka ovat selvityksen mukaan 18,2 kuukautta, on kantelussa tarkoitettun asian käsittelyaika poikennut tästä merkittävästi. Hallinto-oikeuden selvityksessä tuotiin lisäksi esille, että hallinto-oikeudelle asetettu keskimääräinen käsittelyaikatavoite on 10,2 kuukautta.

Hallinto-oikeuden selvityksestä ilmenee, että asianosaisten suuri määrä sekä käsittelyn loppuvaiheessa ilmennyt lisäselvityksen tarve esteellisyysovituksen vuoksi, on vaikuttanut käsittelyaikaan sitä pitkittävästi. Arvioin, että tästä syystä myös kantelijalle syksyllä 2022 asian käsittelyajasta annettu arvio on ollut virheellinen, vaikka hallinto-oikeus ei ole selvityksessään ottanutkaan kantaa antamaansa käsittelyaika-arvioon.

Asia on selvityksestä ilmenevin tavoin ollut vuoden 2021 elokuun alusta vuoden 2022 lokakuuhun saakka ilman varsinaisia käsittelytoimia, ja sitä on tuona aikana siirretty esittelijältä toiselle hallinto-oikeuden henkilöstön vaihtumisen ja esittelijäjäsenten työtilanteen vuoksi. Katson, että tämän vuoksi asian kokonaiskäsittelyaika on muodostunut varsin pitkäksi ja asian käsittely on näin ollen aiheettomasti viivästynyt.

Hallinto-oikeus on tuonut selvityksessään esille, että koska selvästi suurin osa hallinto-oikeudessa käsiteltävistä asioista on säädetty kiireellisenä käsiteltäviksi, ei kiireellisyyttä pystytä tämän vuoksi käytännössä toteuttamaan muissa kuin harvoissa asiaryhmissä. Tähän seikkaan olenkin jo kiinnittänyt huomiota muun muassa 31.5.2022 antamassani ratkaisussa [OKV/404/10/2022](#). Totesin ratkaisussani, että Tuomioistuinviraston mukaan tuomioistuinten henkilöstöresurssit eivät ole tällä hetkellä riittävät suhteessa tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määriin. Kysymys on siis tuomioistuinten perusrahoituksen riittämättömyydestä. Oikeudenhoidon resurssisiin on kiinnitetty huomiota myös oikeudenhoitoa koskevassa valtioneuvoston selonteossa [VNS 13/2022 vp](#). Myös eduskunnan apulaisoikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota kiireellisten asioiden käsittelyyn hallinto-oikeuksissa 6.2.2023 antamassaan ratkaisussa [EOAK/8164/2020](#).

Hallinto-oikeus on myös selvityksessään kertonut toimistaan jatkuvasti kehittää työprosessiaan, perehdyttää sekä kouluttaa henkilöstöään päästäkseen lyhyempiin käsittelyaikoihin. Hallinto-oikeus toteaa kuitenkin käsittelyaikojen lyhentämisen vaativan aikaisemmat ruuhkat huomioon ottaen aikaa.

Hallinto-oikeuden itsensä mahdollisuudet vaikuttaa käytettävissä olevien resurssiensa määrään ovat rajalliset. Se voi – ja myös sen velvollisuus on - omilla toimillaan kuitenkin pyrkiä käyttämään annettuja resursseja mahdollisimman tehokkaasti ja muun muassa pitkäjänteisesti lyhentämään viiveitä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan asian käsittely on Helsingin hallinto-oikeudessa aiheettomasti viivästynyt.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös Tuomioistuinvirastolle.

Kantelu ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama